

Riktlinjer och handledning för arbetet med att främja närvaro i skolan för elever folkbokförda i Hässleholms kommun (elever på fristående skolor)

För flertalet elever är närvaro i skolan både möjligt och självklart. För ett mindre antal elever är frånvaro ett avgörande problem, för att nå kunskapskraven i skolan. Det gäller främst två kategorier:

- Elever med allvarliga hälsoproblem, med återkommande frånvaroperioder.
- Elever med frånvaro av oklara orsaker eller ogiltig frånvaro, som kan bero på vantrivsel, rädsla till exempel på grund av att man känner sig kränkt eller utsatt, allvarlig familjeproblematik, missbruk, kriminalitet etc.

För båda grupperna har skolan ett långtgående ansvar för att skolplikten upprätthålls. Ansvaret delas med vårdnadshavare, men skolans ansträngningar kan aldrig upphöra med hänvisning till att vårdnadshavare inte tar sitt ansvar. Utgångspunkten är att reagera så tidigt som möjligt, för att bryta mönster.

Nedanstående riktlinjer är avsedda att fungera som handledning i arbetet kring elever med omfattande frånvaro.

Definition av ”omfattande frånvaro”

Någon exakt definition är inte möjlig att göra. En vägledning för när frågan om insatser utöver det ”normala” ska aktualiseras är följande:

- *Frånvaro på grund av sjukdom*
Mer än en vecka sammanhängande frånvaro eller 10 korttidsfrånvarotillfällen på grund av sjukdom under en termin.
- *”Ogiltig frånvaro”*
Mer än en vecka sammanhängande frånvaro eller 5 korttidsfrånvarotillfällen under en termin.

När ovanstående gränser har passerats ska frågan anmälas till skolans elevhälsoteam. I avvaktan på att elevhälsoteamet föreslår stödande åtgärder upprätthåller klassföreståndare/ mentor kontakten med eleven och dess vårdnadshavare.

Vid långvarig omfattande frånvaro, se vidare under rubriken ”Anmälan till Barn- och utbildningsnämnden för bedömning av föreläggande och ev vite”.

Frånvaro på grund av sjukdom

Vid sjukfrånvaro är utgångspunkten att eleven, om dess hälsotillstånd medger det, ska få möjlighet att arbeta med de uppgifter som elever som är närvarande i skolan arbetar med. Klassföreståndare/mentor kan skicka uppgifter:

- Via telefonkontakt
- Via mail, om eleven har tillgång till det i hemmet
- Vårdnadshavare hämtar uppgifter i skolan efter överenskommelse
- Med kamrater (kamrater kan aldrig åläggas att distribuera uppgifter)

Vid frånvaro mer än en vecka eller upprepade korttidsfrånvarotillfällen anmäls frågan till elevhälsoteamet, för bedömning av vilka stödande insatser som kan sättas in.

Skolan är skyldig att erbjuda undervisning i hemmet (Skollagen 24 kap. 20 §), om frånvaron har medicinska eller psykologiska orsaker och eleven och elevens vårdnadshavare samtycker till det och elevens hälsotillstånd medger det. Undervisningen ska så långt som möjligt motsvara den eleven går miste om på grund av frånvaron. En bedömning ska också göras av om en undervisningsinsats i hemmet medför några risker för undervisande personal, t ex på grund av att eleven är smittobärande.

Vid inläggning på sjukhus anordnas undervisningen av den kommun där institutionen är belägen, om elevens hälsotillstånd tillåter det (Skollagen 24 kap.19§). Lärare i sjukhusundervisningen ska kontakta elevens skola för att få uppgifter som är lämpliga för eleven att arbeta med. Elevens klassföreståndare/mentor svarar för kommunikationen med sjukhusundervisningen.

Frånvaro på grund av oklara orsaker eller ogiltig frånvaro

Utgångspunkten är systematiskt arbete, där nedanstående ordningsföljd är utgångspunkten. Det är viktigt att försöken att hålla kontakt med elev och vårdnadshavare inte upphör. Det är också viktigt att det inte förflyter lång tid mellan de olika stegen.

Kontakt med hemmet

Om eleven uteblir från skolan utan anmälan ska skolan så tidigt som möjligt samma dag informera elevens vårdnadshavare om frånvaron (Skollagen 7 kap. 17 §).

Elevens klassföreståndare/mentor svarar för kontakten, om inte annat överenskommes. Kontakten ska tas via telefon, om inte överenskommelse finns om att elevens vårdnadshavare tar emot informationen via SMS eller mail.

All kontakt och försök till kontakt ska dokumenteras. Om elev uteblir från skolan utan anmälan och det inte går att få en kontakt med eleven eller vårdnadshavarna ska polisanmälan ske. Varje skola ska ha en rutin för hur skolan ska agera om eleven uteblir utan anmälan.

Grundläggande ansvar för uppföljning

Ansvar för uppföljning av elev med ogiltig/oklar frånvaro ligger på elevens klassföreståndare/mentor och det arbetslag denne ingår i. Överenskommelse kan ske med t ex kurator, skolsköterska eller rektor om att ta stödande kontakter, men i avvaktan på sådan överenskommelse kvarstår ansvaret hos klassföreståndare/mentor. Om eleven vid flera tillfällen har varit ogiltigt frånvarande kallar klassföreståndare/mentor elev och vårdnadshavare till möte för att utreda orsakerna till frånvaron och upprätta åtgärdsprogram.

Anmälan till elevhälsoteamet och elevhälsoteamets behandling av ärendet

Samtidigt som klassföreståndare/mentor inleder arbete enligt ovanstående rutiner, anmäls ärendet till elevhälsoteamet. Till anmälan ska en utredning, med en kort redogörelse för problematiken och vidtagna åtgärder, bifogas. Elevhälsoteamet diskuterar hur vidare kartläggning av orsakerna till elevens frånvaro ska genomföras och vilka ytterligare stödande insatser som kan göras, och fördelar ansvaret för insatserna.

Den utredning som har lämnats till elevhälsoteamet kompletteras eventuellt, med t ex uppgifter som har framkommit vid samtal med kurator, besök hos skolsköterska eller skolläkare, etc. med iakttagande av de begränsningar som finns i sekretessbestämmelserna. Det är viktigt att klargöra om den frånvaro som ligger till grund för utredningen är att betrakta som giltig eller ogiltig, eftersom det avgör inriktningen på skolans fortsatta arbete. Vid misstanke om att eleven far illa av situationen bedöms om anmälan ska göras till Socialtjänsten.

Elevhälsoteamet ska konsultera eller samverka med skolans "likabehandlingsteam" om det finns indikationer på att elevens frånvaro beror på att eleven känner sig kränkt/utsatt. Efter elevhälsoteamets behandling och rektors beslut om eventuella stödande insatser revideras det åtgärdsprogram som har upprättats tidigare. Vid sådan revidering deltar den/de som elevhälsoteamet utser tillsammans med elevens klassföreståndare/mentor. I denna kontakt kan ingå att råda elev och vårdnadshavare att ta kontakt med andra myndigheter, t ex Socialtjänsten eller BUP. Det är viktigt att även råd till vårdnadshavarna om att kontakta socialtjänsten eller BUP dokumenteras, liksom information från vårdnadshavarna till skolan om att kontakter tagits med socialtjänsten eller BUP.

Eventuell anpassning av verksamheten i skolan

Elevhälsoteamet/rektor förfogar över ett antal åtgärder för att underlätta för eleven att klara skolarbetet. Några möjliga alternativ är:

- Stödande samtal med kurator eller skolsköterska, beroende på problematik
- Andra stödande vuxenkontakter i skolan, t ex att någon möter eleven på morgonen, att det finns en kontaktperson att söka upp vid behov, etc.
- Anpassad studiegång, i eller utanför skolan, eller en kombination av detta (Skollagen 3 kap. 12 §).
- Placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning (Skollagen 3 kap. 11 §).

Eventuell kallelse till LOTS-möte (gäller de kommuner som skrivit på LOTS- avtalet)

Om eleven har kontakt med BUP, Socialtjänsten och/eller Barn- och ungdomshabiliteringen, och vårdnadshavare önskar det, kan vårdnadshavaren kalla till ett LOTS-möte, där vårdnadshavare och skolan träffar BUP, Socialtjänsten, LSS-handläggare och/eller Barn- och ungdomshabiliteringen, för att i samråd diskutera åtgärder.

Fortsatta åtgärder om frånvaron är ogiltig

Om elevens frånvaro bedöms ogiltig ska särskild undervisning i hemmet ej sättas in. Skolan ska upprätta en handlingsplan för hur man ska få eleven tillbaka till skolan, samt förse eleven med uppgifter och skolmateriel, samt handledning på de sätt som finns möjliga, t ex genom enstaka hembesök. I planen bör anges hur man ska arbeta för att åtgärderna inte blir permanenta, det vill säga att de inte ska hämma en återgång till skolan. När det finns en genomförd bedömning av orsakerna till frånvaron ska ett åtgärdsprogram ersätta den upprättade handlingsplanen, vilken anger elevens behov och de åtgärder som ska täcka behoven, samt vilka mål som finns såväl på kort som på längre sikt.

Eventuellt förnyad anmälan till socialtjänsten

Om insatserna inte får avsedd effekt, att få eleven att återgå till skolarbetet, och/eller det föreligger en misstanke om att eleven far illa, kan en förnyad anmälan göras om det bedöms "att barnet behöver skydd" (Socialtjänstlagen 14 kap. 1 §).

Anmälan till Barn- och utbildningsnämnden som underlag för bedömning av föreläggande och eventuell vite

Om insatserna avseende ogiltig frånvaro inte får avsedd effekt, ska en anmälan göras till Barn- och utbildningsnämnden om att eleven inte fullgör sin skolgång (Skollagen 7 kap. 23 §). En särskild rutin och blankett för denna anmälan finns framtagen. Av denna ska framgå en kort beskrivning av bakgrunden till anmälan.

Barn- och utbildningsnämnden har att ta ställning till om "vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske" (anm: se till att eleven fullgör skolplikten).

Barn- och utbildningsnämnden kan förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter och kan förena detta föreläggande med vite.

Även om anmälan till Barn- och utbildningsnämnden har gjorts kvarstår skolans ansvar för åtgärder för att få eleven att fullgöra sin skolplikt.